

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของหัวหน้าภาควิชา
ที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๕๔๑/๑๙๘๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้จัดตั้งขึ้นโดยกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และแบ่งส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองในคณะดังกล่าว โดยได้ดำเนินการสรรหาและเสนอชื่อบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานคณบดีและหัวหน้าภาควิชา และได้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานคณบดีและหัวหน้าภาควิชาตามที่มีการสรรหาและเสนอมา ให้มีอำนาจในการบริหารในส่วนราชการ มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ วาระ ภาควิชาสังคมศาสตร์ได้แต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์สถาพร บุญเลี้ยง ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ โดยดำรงตำแหน่งมาแล้ว แต่ยังไม่ครบวาระ และจะเกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จึงหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๑๘ (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) หรือไม่

๒. เมื่อภายหลังเกษียณอายุราชการแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์สถาพร บุญเลี้ยง สามารถดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ต่อไปจนครบวาระตามคำสั่งที่เหลือนอยู่ได้หรือไม่

๓. ในกรณีตามข้อ ๒ หากสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจะต้องปฏิบัติและจ่ายค่าตอบแทนอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันผู้ช่วยศาสตราจารย์สถาพร บุญเลี้ยง ได้ออกจากราชการเนื่องจากเกษียณอายุ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จึงแต่งตั้งบุคคลอื่นรักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ไปพลางก่อน จนกว่าจะทราบผลการพิจารณาข้อหาข้อนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) จึงมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองเป็นตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๑๘ (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือไม่ เห็นว่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และต่อมาได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ. ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ แบ่งส่วนราชการในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยข้อ ๒^๒ (๓) แห่งประกาศดังกล่าวกำหนดให้ภาควิชาสังคมศาสตร์เป็นส่วนราชการในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐^๓ วรรคสี่ และมาตรา ๑๑^๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ภาควิชาสังคมศาสตร์จึงเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ตามปัญหาที่

^๑มาตรา ๑๑ การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะสถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้ทำเป็นกฎกระทรวง

การแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี สำนักงานผู้อำนวยการ และกอง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแบ่งส่วนราชการเป็นงาน ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่างาน ให้ทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย

^๒ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ภาควิชาสังคมศาสตร์

^๓มาตรา ๑๐ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

บัณฑิตวิทยาลัย คณะ และวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานคณบดี กอง ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

หาหรือมีข้อพิจารณาว่า ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองเป็นตำแหน่งผู้บริหารตามมาตรา ๑๘^๕ (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือไม่ โดยที่มาตรา ๑๘ (ข) (๗) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากองตามที่ ก.พ.อ. กำหนด เป็นตำแหน่งประเภทผู้บริหารสำหรับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้ ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จึงมิใช่ตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๑๘ (ข) ดังกล่าว เนื่องจาก ก.พ.อ. ยังมิได้กำหนดให้ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเป็นตำแหน่งผู้บริหาร ดังนั้น ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์จึงมิใช่ตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๑๘ (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘

ประเด็นที่สอง เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์เกษียณอายุราชการ จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อไปจนครบวาระได้หรือไม่ และหากสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ มหาวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติและจ่ายค่าตอบแทนอย่างไร เห็นว่า มาตรา ๕๕^๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้เหตุผลจากราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วย

^๕มาตรา ๑๘ ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มีดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(ข) ตำแหน่งประเภทผู้บริหาร ได้แก่

๑.ล๑

๑.ล๑

(๗) ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากองตามที่ ก.พ.อ. กำหนด

๑.ล๑

๑.ล๑

^๖มาตรา ๕๕ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาออกจากราชการเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออก

(๔) ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๕๘

(๕) ถูกสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ และมาตรา ๑๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ บัญญัติให้ข้าราชการที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว เป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ แต่โดยเหตุที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิได้กำหนดเรื่องคุณสมบัติและการพ้นจากตำแหน่งของหัวหน้าภาควิชาที่มีฐานะเทียบเท่ากองไว้ และเมื่อพิจารณาจากข้อ ๑^๔ แห่งประกาศคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ ๐๑๕/๒๕๔๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาหัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าสำนักงานคณบดี ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาไว้ โดยมีได้กำหนดคุณสมบัติว่า ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และข้อ ๖^๕ แห่งประกาศดังกล่าว ได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งและเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของหัวหน้าภาควิชาไว้ แต่มิได้กำหนดให้การเกษียณอายุราชการเป็นเหตุ

^๓มาตรา ๑๙ ข้าราชการซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้วเป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์ รองสมุหราชองครักษ์ ข้าราชการการเมือง และข้าราชการซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเรื่องการพ้นจากราชการไว้เป็นอย่างอื่น

การพ้นจากราชการของข้าราชการพลเรือนในพระองค์ สมุหราชองครักษ์และรองสมุหราชองครักษ์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

“ข้อ ๑ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑) การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๒) คุณธรรม และจริยธรรมเป็นที่ยอมรับในสังคม

๓) มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ หรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะ

๔) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม สนใจ และเล็งเห็นความสำคัญของกิจการในคณะนั้น

๕) สามารถอุทิศเวลาให้แก่กิจการของคณะ

“ข้อ ๖ หัวหน้าภาควิชามีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และอาจได้รับเลือกตั้งใหม่อีกได้แต่ดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

หัวหน้าภาควิชา พ้นตำแหน่งเมื่อ

๑) ตาย

๒) ลาออก

๓) คณะกรรมการบริหารคณะให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

๔) ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทิน หรือมีหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง

๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

๖) เป็นบุคคลล้มละลาย

๗) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

การให้ออกจากตำแหน่งตาม ๓) ต้องมีคะแนนเสียงลงมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการบริหารคณะ

แห่งการพ้นจากตำแหน่ง ด้วยเหตุนี้ แม้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์จะเกษียณอายุราชการแล้วก็ตาม ย่อมสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ จนกว่าจะครบวาระ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๑๘ (ข)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยประสงค์จะให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์สถาพร บุญเลี้ยง ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ โดยจะให้ได้รับเงินค่าตอบแทนการดำรงตำแหน่ง มหาวิทยาลัยฯ โดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย จะต้องดำเนินการกำหนดให้จ่ายค่าตอบแทนการดำรงตำแหน่งจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยฯ เอง

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) มีความเห็นเพิ่มเติมว่า หากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเห็นสมควรกำหนดค่าตอบแทนการดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาหรือตำแหน่งบริหารใด ๆ ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มหาวิทยาลัยฯ ก็อาจเสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาออกระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทนในเรื่องนี้ได้

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๕๑

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น